

Основні висновки. Отже, проаналізувавши викладений матеріал, ми можемо стверджувати, що фінансовий контролінг комплексно впливає на діяльність підприємства і забезпечує його стійке розвиток. Головне завдання контролінгу полягає не тільки в контролі, а й забезпеченні взаємозв'язку між складовими загальної системи управління підприємством.

Особливу увагу на це повинні звернути керівники тих підприємств, де прийняття важливих оперативних і стратегічних рішень вимагає обробки великих, змінних обсягів інформації.

Дуже важливо правильно організувати здійснення фінансового контролінгу на підприємстві. Це допоможе визначити фінансові проблеми і шляхи їх подолання, запобігти виникненню кризових ситуацій і банкрутства на підприємстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бутко М.П. Організація системи контролінгу на підприємствах України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 6. Ч. 2. С. 116-118.
2. Клокар О. Соціально-економічна сутність фінансового контролінгу та його ефективне формування й розвиток. *СХІД*. 2016. № 5 (145). С. 11-15.

Антон ВОЛОДЧЕНКО,

студент 4-го курсу

гуманітарно-економічного факультету
Науковий керівник: **Ганна КОСТЕНКО,**
к.е.н., доцент (БДПУ)

АНАЛІЗ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ (НА ПРИКЛАДІ МІСТА БЕРДЯНСЬК)

Актуальність. Місцеві бюджети є основним джерелом, за допомогою якого задовольняються потреби держави та суспільства в цілому. Система складання місцевих бюджетів характеризується високим рівнем залежності їх дохідної частини від видаткової цих бюджетів. Надзвичайно важливого значення у даний період часу є обсяг та склад дохідної частини. Збільшення доходів місцевих бюджетів обумовлено тим, що в умовах товарно- грошових відносин органи місцевого самоврядування можуть повноцінно виконувати свої функції лише за умови наявності фінансових ресурсів. Головну роль у створенні місцевих бюджетів відіграють їхні самостійні доходи та способи формування, які визначають рівень розвитку та стабільність кожного регіону та в цілому економіки держави. У зв'язку з цим актуальним є визначення напрямів аналізу та прогнозування політики місцевих бюджетів України.

Ступінь досліджуваності проблеми. Питанням, пов'язаним із формуванням та використанням коштів місцевих бюджетів, займалися: О. Демків, В. Кравченко, Й. Бескиди І. Дьяконової, А. Єпіфанової, В. Зубріліна., М. Карліна, О. Василика, Ю. Набатової, І. Сторонянської та ін.

Мета і методи дослідження. Мета полягає у розкритті теоретичних поглядів та засобів щодо економічної сутності місцевих бюджетів та визначенні заходів щодо доцільного та комплексного аналізу доходів та видатків.

При виконанні дослідження були використані методи аналізу, синтезу, дедукції, індукції, опису та порівняння.

Сутність дослідження. Місцеві бюджети – найчисельніша ланка бюджетної системи України, яка є її основною базою. Місцеві бюджети відіграють важливу роль у перерозподілі внутрішнього валового продукту, фінансуванні публічних послуг, передусім соціальної спрямованості, здійснюють безпосередній вплив на задоволення різних потреб населення.

У даному дослідженні за приклад ми візьмемо бюджет міста Бердянськ за 9 місяців 2019 року. Згідно інформації щодо виконання цього бюджету ми можемо сказати, що доходна частина місцевого бюджету виконана в обсязі 861501451,65 грн., в тому числі за загальним фондом – 762916187,06 грн., спеціальним фондом – 98585264,59 грн. Власних доходів загального фонду отримано 362442254,05 грн. при уточненому плані 2019 року – 360060336,00 грн., що становить 100,7% плану звітного періоду з урахуванням змін. У порівнянні з відповідним періодом минулого року зазначені доходи збільшились на 11,4 відсотка або на 37170695,49 грн. Найбільш вагомим джерелом надходжень є податок та збір на доходи фізичних осіб, питома вага якого в обсязі доходів загального фонду без трансфертів складає 53,7%. Фактично за 2019 рік надійшло 194542717,81 грн. Темп росту надходжень 2018 року складає 118,4% або більше на 30218741,17 грн.

Видатки загального фонду бюджету 2019 року становили 690659165,03 грн. Видаткову частину бюджету виконано на 92,9% до уточненого плану 2019 року, що на 91645547,95 грн. або 11,7% менше в порівнянні з аналогічним періодом 2018 року. В порівнянні з аналогічним періодом 2018 року видатки на освіту збільшились на 29735212,72 грн. або на 15,4%, видатки на охорону здоров'я зменшились на 11838068,43 грн. або на 9,4%, на культуру використано більше на 1881149,22 грн. або на 11,4%, видатки на фізичну культуру і спорт зросли на 1068805,17 грн. або на 16,8%, видатки на органи місцевого самоврядування збільшились на 8676900,64 грн. або на 14,0%, видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення зменшились на 144240396,25 грн. або на 44,6%.

Основні висновки. Згідно вищевикладеного матеріалу ми можемо зробити висновок що у порівнянні з 2018 роком дохідна частина бюджету міста Бердянськ перевищує видаткову частину. Основні напрями зміцнення дохідної бази за цей період стали: боротьба з тіньовими схемами виплати заробітної плати, що збільшить надходження податку з доходів фізичних осіб, збільшення переліку місцевих податків і зборів, а також дуже важливу роль зіграло загальне зменшення видатків у різних сферах бюджету міста.

ЛІТЕРАТУРА

1. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук. К. 2017. 119 с.

2. Завора Т. М., Чумак Ю. М. Аналіз доходів місцевих бюджетів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. №30. С. 139–142.

3. Інформація про виконання місцевого бюджету. *Бердянська міська рада*: веб-сайт. URL: <https://bmr.gov.ua/index.php?id=800001798> (дата звернення: 23.02.2020)

Ольга Воробйова

студентка 2 курсу

Бердянського економіко-гуманітарного коледжу

Бердянського державного педагогічного університету

Науковий керівник: **Р.М.Водяна**

викладач (БЕГК БДПУ)

П'ЯТИЙ СМАК УМАМІ

Актуальність. Потужний пікантний смак, який робить усе, від мішанини спагетті до хліба, таким смачним, може слугувати життєво важливію еволюційною метою. Ми навіть можемо використовувати його для боротьби з недоїданням. Пройшло вже майже 1,8 млн. років з того часу, як людина розумна навчилася готувати. Дріжджовий хліб, наприклад, винайшли лише завдяки вдалому збігу обставин. Проте, сьогодні людство прийшло до розробки найскладніших кулінарних навичок.

Наша схильність до умамі — тільки недавно визнаного “п'ятого смаку”, після солоного, солодкого, кислого та гіркого — це захоплива частина гастрономічної еволюції. Усього декілька років тому було доведено, що наша ротова порожнина містить смакові рецептори для цього відносно нового пікантного смаку (інші чотири “базових смаки” були широко поширені протягом декількох тисяч років), і багато рецептів у нашій історії раптом набули сенсу. Умамі був причиною любові римлян до гаруму, ферментованого рибного соусу, який вони використовували так, як ми сьогодні використовуємо кетчуп. Це ключовий елемент зігріваючої кістки та душі підливки, м'ясних соків та карамелізованого м'яса.

Ступінь досліджуваності проблеми. Ескофье, легендарний французький шеф-кухар XIX століття, який винайшов кістковий бульйон, був впевнений, що таємницею його успіху був пікантний п'ятий смак, але усі були занадто зайняті поглинанням його їжі, щоб звернути увагу на теорію шеф-кухаря. Тільки у XXI столітті більшість кухарів були раді побачити наукове підтвердження тому, що вони завжди інстинктивно підозрювали. Массімо Боттура, чий ресторан у Модені займає п'яте місце серед найкращих у світі, вперше виклав на тарелі парміджано реджано (пармезан) п'яти різних років, текстур та температур у 1995 році. Зовсім недавно, однак, Боттура сказав, що відкриття того, що пармезан є найбільш насиченим умамі інгредієнтом у західній кулінарії, розширило його розуміння та підхід до страви. “П'ять текстур, п'ять температур і п'ять ступенів умамі, — так відомий кухар показав своє бачення[1, с.56].

Мета і методи дослідження. Метою роботи є охарактеризувати п'ятий смак умамі. Методи дослідження – аналіз, синтез, порівняння.

Сутність дослідження. Умамі по-різному переводили з японської як